

Toplak iz Novog Sada. Dalilu je pjevala i tumačila Zlatomira Nikolova iz SSSR-a, a Samsona Vladan Cvejić iz Novog Sada.

7. svibnja vratio je prijateljski nastup subotičkoj »Pro musica« Visokoškolski zbor iz Bratislave. Najme komorni zbor »Pro musica« iz Subotice već točno deset godina gaji renesansnu i baroknu glazbu. Ona nastupa u zemlji i u inozemstvu pronašavši prijateljske zborove istog stila i nastupa. Jedan takav zbor je i spomenuti zbor iz Bratislave, koji se bavi pretežno renesansom. Dirigent je bio Paolo Proházka.

17. svibnja subotički student na sarajevskoj Muzičkoj akademiji Murényi Matija održao je s filharmonijom diplomski koncert u glazbenoj dvorani Doma kulture. Program je bio slijedeći: L. van Beethoven, *Egmont* (uvertira), F. B. Mendelssohn, *Koncert za violinu i orkestar u e-molu* i L. van Beethoven, *II. simfonija*. Solistica je bila Radoslava Medle iz Sarajeva, a dirigent diplomant Murényi.

30. svibnja nastupali su gosti iz susjednog grada Segedina prikazavši operu *Cosi fan tutte*. Ovu Mozartovu operu spremio je na mađarskom jeziku i režirao nosilac Erkelove nagrade Horváth Zoltán. Dirigent je bio Pál Tamás nagrađen Lisztovom nagradom. Uloge Fiordiligiya i Dorabela tumačili su Horváth Agnes i Lengyel Ildikó, prvakinja segedinske opere. Rosinu pjevala je poznata umjetnica Berdál Valéria, a Don Alfonza Gregor József, operni pjevač poznat po nastupima na ljetnim igrama u Budimpešti i Segedinu.

3. lipnja izvela je segedinska opera operetu *Kraljica čarđaša* (Die Csárdásfürstin-Silvia) Kálmána Imre. Kálmán spada u red najistaknutijih operetnih kompozitora bečke i budimpeštanske opere. Ova opereta kroz tri čina ugodno zabavlja, a ujedno muzički osvježi slušaoce; zato su morali čak davati reprižu subotičkoj publici. Dirigent je bio Szalatsy István iz Szegeda.

9. lipnja gostovala je temišvarska opera koja je dala operu *Rigoletto*. Dirigent je bila Cornelia Voina iz Temišvara. Subotičko kazalište je bilo popunjeno, a očekivanja su bila nadmašena. Na koncu dirigentica primila je i nagradu grada Subotice za izvanredno vođenje i izvođenje.

13. lipnja gosti iz Novog Sada prikazali su operu *Prodana nevjesta* Bedricha Smetane. Ovu komičnu operu u tri čina vodio je Miodrag Janoski iz Novog Sada. Šteta što su odabrali termin koji ne odgovara subotičkoj publici, te je bilo malo posjetilaca. Inače i ova koncertna sezona je dokazala da Subotičani žive od glazbene kulture i žele dobre priredbe koje osvježuju staru sačuvanu baštinu.

J. MIOČ

DONATOVE VEČERI U ZADRU G. 1978.

Donatove večeri u Zadru već od g. 1961. okupljaju svakog ljeta velik broj domaćih i stranih reproduktivnih glazbenika. Večeri se održavaju u starodrevnoj crkvi Sv. Donata iz IX. st., u velebnoj zadarskoj katedrali, lijepom renesansnom klaustru sv. Frane i malom »cortile« palače Grisogono (Vovo).

Od g. 1975. počela se, osobito zaslugom *dra Marijana Grgića*, odvijati tematski zaokružena cijelina u kojoj su se izvodila djela pojedinih epoha evropske glazbe a počelo se od najstarijeg razdoblja. Ona je u sredini ljeta, od kraja srpnja do 10. kolovoza. Već je prve godine (1975) izvedena »Glazba humanizma i renesanse«, druge godine »Društvena previranja 16. i prve polovice 17. stoljeća u glazbi« a treće »Guillaume de Machaut i njegovo značenje«. Glazbu tih razdoblja reproducirali su ponajbolji sastavi iz cijele Europe od kojih bismo spomenuli: iz Engleske Pro cantione antiqua, The early music consort of London, iz Francuske Les Menestries i Guillaume de Machaut, zatim Ars rediviva iz Rumunjske, Convivi-

um musicum vindobonense, a od naših nastupili su Oktet Gallus i Universitas studiorum zagrabienensis. Upravo nastup takvih već renomiranih i specijaliziranih sastava omogućio je da su se na Donatovim večerima čula vrhunska ostvarenja rane evropske glazbe i da su one dobile kod nas i vani velika priznanja.

Ove godine tema je bila »*Rađanje scenske glazbe*«. Nju je 30. 7. otvorio u Donatu poljski sastav Cappella Cracoviensis pod vodstvom Stanislaw Galonskog. Te su večeri izvedena dva djela C. Monteverdija: madrigal *Lamento d' Arianna* i scenska radnja *Combattimento di Tancredi e Clorinda* gdje se osobito istakla lijepim glasom Eligia Klosowska. Osim toga izvedena je D. Mazzochija *Dido furens*. U tom djelu došli su do izražaja svi solisti, spomenuta Klosowska, Andrzej Hiolski i Adam Szybowski kojeg bismo posebno istakli mirnim vođenjem dionice i odličnom dikcijom. Poljski majstori su izveli zanimljivu madrigalsku komediju A. Banchierija *La pazzia senile* u kojoj se izruguje zaljubljenost starca. I tu se osjetila upjevanost pjevača koji su solisti i članovi zboru kao i orkestra. Komediju je tumačio veoma uspješno kao recitator Zdenko Burčul. Tom izvedbom u starom ambijentu Donata večeri su dostojno ušle u svoj tematski dio.

U malom dvorištu palače Vovo, ispunjenom slušateljstvom, 31. 7. tenor James Griffett, uz pratnju lutnje Timothyja Walkera, ostvario je rijedak umjetnički doživljaj. Svojim kao suza bistrim glasom, lakoćom pjevanja, glasom koji zamire u tišinu ali se zna vinuti do dramatičke jakosti, Griffett je izveo pjesme iz Shakespeareovih scenskih djela i njegova doba a Walker nekoliko solo točaka na lutnji. Bio je užitak slušati sve nijanse ljudskih stanja od melanxonije do raspojasanosti, od mirne lirike do ruganja. Izvrсни glas sjedinio se s izvršnom interpretacijom i ta se večer teško zaboravlja. Srećom se mogla kupiti ploča tog koncerta. Da bismo ga bolje zapamtili, Griffett je nadodao pjesmu iz P. Hektorovičeva *Ribanja*.

Treća večer (1. 8.) bila je vrhunac ovogodišnjih večeri: u crkvi sv. Frane izvedeno je glazbeno skazanje iz 13. st. *Ludus Danielis* pod vodstvom Mark Brown. Skazanje su izveli vokalni solisti ansambla Pro cantione antiqua i instrumentalni sastav za ranu glazbu The Landini consort iz Velike Britanije. *Igru o Danijelu* (proroku) priredio je M. Brown prema rukopisu nađenom u katedrali u Beauvaisu. Jednostavnošću melodike, u kojoj se ukrštava gregorijanski koral i narodni folklor, osobito u zanimljivom ritmu, otvorenim kvartama i kvintama »stare glazbe«, *Igra o Danijelu* ostavila je duboki dojam na slušateljstvo koje je ispunilo crkvu. Izvođenje uz minimalne pokrete pjevača, obučenih u fratarske habite i bijele haljine crkvnjaka, bilo je besprijekorno kao i sviranje na starim instrumentima. Šteta što se taj rijetki glazbeni događaj nije još negdje prikazao.

Večer kasnije (2. 8.) Komorni ansambl za ranu glazbu Kijevske državne filharmonije u Donatu izveo je dijelove Lvovske tabulature i dijelove iz raznih zbornika ali i novijih skladba, što je, usprkos odličnoj interpretaciji, smetalo tematskoj usmjerenosti programa to više što su svirali na modernim instrumentima.

Landini consort je 3. 8. u klaustru sv. Frane izveo glazbu s dvora Henrika VIII, iz doba Geoffreyja Chaucera, Williama Byrda, iz Shakespeareovih igrokaza, plesove iz Jakovljevihi maski te glazbu iz razdoblja kraljice Elizabete. Ta »čista« glazba engleske renesanse, izvedena na starim instrumentima, djelovala je mirno a oživljavao ju je glas Griffetta i kontratenora Richarda Hilla. Sličnu virtuoznost na lutnji, teorbi i gitari pokazao je 4. 8. u Donatu Michel Amoric djelima trubadura, brojnih plesova sve do španjolskog skladatelja za gitaru Gaspara Sanza i Francuza Roberta de Visée i François Couperina. Nažalost, sitni glas lutnje i teorbe nije dolazio do izražaja u visokoj zgradi Donata. Tematski dio Donatovih večeri snimila je Radio-televizija Zagreb.

I izvanematski dio bio je ove godine zanimljiv. Prvenstveno se to odnosi na impresivnu skladbu Igora Kuljerića, *Leute moj...* koja je 19. 7. doživjela premijeru u klosturu sv. Frane pod vodstvom autora. Djelo su izveli zagrebački simfoničari i mješoviti zbor RTV Zagreb uz soliste: M. Bohanec, sopran, E. Novšak-Houška, mezzosopran, J. Novosel, tenor, M. Živković, bariton i A. Mijač, bas, te recitatore Lj. Jović i B. Bobana. U Donatu su 21. 7. nastupili Rudolf Klepač, fagot, Željko Klepač, fagot i Mira Flies-Simatović, čembalo, ostvarivši svoju već poznatu odličnu interpretaciju. U klosturu sv. Frane 25. 7. Trio Lorenz iz Ljubljane jednako je pokazao svoje odlike, veliku uigranost i istančan osjećaj. Jednako je bio uspješan nastup 11. 8. soprana Romy Gundermann uz pratnju Joachima Ercharda na čembalu kao i komornog zbora bukureštanskog konzervatorija »Madrigal« 15. 8. u Donatu. U klosturu sv. Frane 18. 8. koncertu violiniste Carla Chiarappa, kojega je ravnopravno pratio na klaviru Nicolò Parente, završene su Donatove večeri. Na tom koncertu osobito je bila zanimljiva *Sequenza VIII za violinu solo* Luciana Berije koja svojim disonancama podsjeća na naš folklor.

Ovogodišnje Donatove večeri bile su zbilja u tematskom dijelu a i izvan njega ne samo zanimljive nego je bilo nekoliko vrhunskih ostvarenja, a to nije malo. Stoga treba čestitati organizatorima i programskom odboru, želeći im još bolji nastavak ovakve glazbene politike.

Ante Josip SOLDO

KONCERTNI ŽIVOT U OSIJEKU U DRUGOM DIJELU SEZONE 1977/78.

Drugi dio koncertne sezone 1977/78. bio je bogatiji od prvoga, u prvome redu zahvaljujući već tradicionalnim priredbama u travnju i svibnju (Memorijal »Darko Lukić« i dr.). Seriju koncerata u predbrojci organizirala je Muzička škola »Franjo Kuhač«, uz nju organizatori su bili još Muzička omladina i HNK Osijek.

Prvi koncert u novoj godini održala je 9. siječnja pijanistica Pavica Gvozdić. Poslije izvanredno izvedene Beethovenove *Sonate u B-duru op. 106*, slijedila je zvukovna raskošna skladba C. Francka *Preludij, Koral i Fuga*, pa Bartokova *Suita op. 14* i zvukovno zasićeni Lisztov »*Mefisto-valcer*«. Na burno odobravanje umjetnica je izvela još po jednu skladbu Mozarta i Papandopula te dvije Chopinove.

Najavljeni nastup Talich-kvarteta morao je, bez krivice organizatora, otpasti, pa ga je — ne baš najuspjelije — zamijenio Srpski gudački kvartet (Klundžija, Velimirović, Ivanović, Paparić). Dok je Mozartov *Kvartet br. 13 u d-molu* bio bar posve korektan, ako ne i produbljen, a Beethovenov u *c-molu br. 4 op. 18* imao bar u dijelovima i stilske uvjerljivosti (Scherzo), Šostakovičev *Kvartet br. 8 op. 110* traži mnogo veće udubljenje da bi opravdao stavljanje na program. Taj je koncert održan 6. veljače.

Kako je, nažalost, također odgođen (ad calendae graecas?) i koncert Christiana Ferrasa, slijedeći koncert bio je istom 6. ožujka. Bilo je to izvanredno posječena i na velikoj umjetničkoj visini večer glazbe za gitaru, u izvođenju Jovana Jovičića. Uz »klasičke« glazbe za gitaru (Tarrega, Torroba, Sor, zatim Villa Lobos) čuli smo i manje poznata djela, a posebna zanimljivost bila je Jovičićeva *Vojvođanska suita*. Širem krugu zbog prepoznatljivosti motiva, znalcima zbog zaista značajnog Jovičićeva »izleta« na područje komponiranja. Izvanredno primljen od osječke publike, beogradski je umjetnik izveo i brojne dodatke.

Pariški pijanist Michel Béroff nastupio je 27. ožujka s programom koji nije imao privlačnosti za širi krug koncertnih posjetilaca. Ipak francuski je

umjetnik privukao znatan broj slušatelja koji nisu zažalili što su došli. Već je Bergova *Sonata op. 1* (nastala prije ravno 70 godina, premda ju je autor kasnije preradio) pokazala da gost umije dati zvukovnu zasićenost koju jedva da bismo mogli i očekivati od klavira, to isto potvrdilo se u posljednjoj točki, u Lisztovoj *Sonati u h-molu*. Nasuprot tome, gost je podjednakom uvjerljivošću tumačio koloristički gotovo nježne skladbe Debussyja (šest etuda) i dočarao nam posebni svijet što zrači iz *Treće sonate u a-molu op. 28* Sergeja Prokofjeva.

Sovjetske umjetnice: Viktorija Jagling, violoncello, i Svetlana Gušenska, klavir, nastupile su 12. travnja. Bila je to večer sonata, u kojoj su posebnom autentičnošću zvučale dvije sonate njihovih sunarodnjaka (Prokofjevljeva u C-duru op. 119 i Rahmanjinovljeva u g-molu), ali ništa manje uvjerljivo *Sonata u E-duru* François Francoeura, te skladbe Haydna, Debussyja, Mozarta i Schuberta u dodatku.

Hrvatsko narodno kazalište organiziralo je neobično zanimljivo gostovanje: 15. travnja dali su koncert gudači iz Rige: Komorni orkestar Latvijske državne filharmonije. Izvanredno homogeno i stilski profinjeno tijelo izvelo je osam skladbi starih autora, od Corellija i A. Scarlattija do Mozarta. Posebno je vrijedna pažnje njihova gesta da su na gostovanju po Jugoslaviji stavili na repertoar i djelo našeg Luke Sorkočevića (*Simfonijska br. 6 u D-duru*). Pod dirigentskim vodstvom Tovija Liščica gosti su se predstavili kao ansambl svjetskog ranga, ujednačenih grupa i s izvanrednim koncertnim majstorom plemenita tona, Ainom Kalnciema.

Pred sam kraj sezone, 29. lipnja, održan je koncert orkestra opere HNK, kad slabi i zanimanje slušalaca, a nažalost i elan izvodilaca. U cjelini koncert je slabo uspio, pa ipak imao je i svijetlih strana, kao što je Cimarosin *Koncert za obou i gudače* (solist: Vladimir Adamček). Ostale točke programa bile su overtura *Nabucco* G. Verdija, *Velika uvertira* V. Lisinskog, *Simfonijsko kolo* Jakova Gotovca i obje Bizetove suite *Arležanka*. Dirigent Antun Petrušić nije imao ni dosta vremena da temeljitije pripremi program ni suviše orne suradnike.

Simfonijski orkestar Opere HNK, zbor, solisti i recitatori izveli su 14. travnja praiizvedbu kantate *Koraci u nova proljeća* Osječanina Antuna Petrušića. Djelo je dosad najveći skladateljski opus dirigenta Petrušića, uspio i kao skladba i izvedbeno.

Kao i svake godine Muzička škola »F. Kuhač« održala je i ove godine »Muzički tjedan«, smotru dostignuća njenih najboljih učenika. Trajao je od 22. do 25. travnja (s dvije zasebne priredbe 15. i 16. svibnja). Osim osječkih učenika nastupili su odabrani solisti muzičkih škola »Josip Slavenski« Beograd i »Vatroslav Lisinski« Zagreb. Novitet bio je koncert nagrađenih učenika na 14. natjecanju muzičkih škola SR Hrvatske.

Od 5. do 8. svibnja održao se II. memorijal »Darko Lukić«, susret mladih pijanista Jugoslavije, smotra dostignuća ali bez karaktera natjecanja. Tada se održala i promocija LP-ploče »In memoriam Darko Lukić«. Vrhunac smotre bila su tri klavirska koncerta uz orkestar Muzičke akademije Zagreb (dirigent Igor Gjadrov). Nastupili su Osječanin Branko Božić, Beogradanka Nevena Popović i Ljubljančanin Fran Krasovac, koji je ostavio najdublji dojam, premda je sve troje solista vrlo solidno donijelo svoje dionice.

Pred sam kraj sezone bila su još dva koncerta studenata: 23. svibnja su bivši osječki đaci, sada studenti Muzičke akademije Zagreb, izveli zajednički koncert. Nastupili su: gitarist Ivan Ivas, pijanisti Marita Berleković, Irma Knežić-Galić i Biljana Urban, flautistica Jasna Tretinjak i klarinetisti Vesna Radinčić i Mirko Hrženjak.

Na dan 12. lipnja bio je još jedan koncert takva karaktera. Studentica Područnog odjeljenja Osijek Muzičke akademije Zagreb, Irma Knežić-Galić izvela je vrlo ozbiljno cjelovečernji program i posve oprav-